

Arastırma Makalesi

Kitle Fonlamanın Bölgesel Kalkınma Sürecinde Kullanımı

Use of Crowdfunding in the Regional Development Process

İhsan KURAN

Dr., Harran Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi

İktisat Bölümü

ihsankuran@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-7775-6226>

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
26.10.2022	11.03.2023

Öz

Kitle Fonlaması sosyal fayda içeren bir etkinliğin ve erken aşama girişiminin gerçekleştirilmesi ya da mevcut bir girişimin geliştirilmesi için birçok kişiden küçük miktarlarda fon toplanması anlamına gelmektedir. 2008 küresel krizi ile birlikte finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar kitle fonlaması sisteminin popülaritesini arttırmış ve kitle fonlama sisteminin kullanımı giderek yaygınlaşmıştır. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde giderek bilinirliği artan kitle fonlama finansman yönteminden bölgesel kalkınma sürecinde de faydalanılması önemlidir. Kitle fonlamasının bölgesel kalkınma projelerinde kullanılmasının faydalarının literatür çalışmasıyla ortaya koyulduğu bu çalışmada, Türkiye’de bölgesel kalkınma sürecinde kitle fonlama sisteminden faydalanılmadığı ve konu ile ilgili herhangi bir akademik çalışmanın bulunmadığı görülmüştür. Bu çalışmanın amacı bölgesel kalkınma politikalarında alternatif bir finansman kaynağı olarak kitle fonlama sisteminin kullanılmasının bölgesel kalkınma sürecine sağlayacağı katkıları ortaya koymaktır. Türkiye’nin bölgeleri arasında yaşam kalitesi farklılıkları bulunduğu dikkate alındığında, Türkiye’de bölgeler arası farkların azaltılmasında kitle fonlama finansman yönteminin mevcut finansman araçlarına ek bir araç olarak kullanılmasının bölgesel/yerel kalkınma projelerinin başarısını artırabileceğini söylemek mümkündür. Çalışma sonucunda Türkiye’de bölgesel dengesizliklerin azaltılmasında kitle fonlama sisteminin de kullanılmasının bölgesel eşitsizlikler üzerinde önemli etkileri olacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kitle Fonlama, Bölgesel Kalkınma, Kırsal Kalkınma, Alternatif Finansman Tekniği, Kalkınmanın Finansmanı

Abstract

Crowdfunding refers to the collection of small amounts of funds from many individuals for the development of an existing or socially beneficial event or early-stage initiative. is coming. With the 2008 global crisis, the difficulties in accessing finance increased the popularity of the crowdfunding system and the use of the crowdfunding system has become increasingly widespread. It is important to benefit from the crowdfunding financing method, which is becoming increasingly popular in developed and developing countries, in the regional development process. In this study, in which the benefits of using crowdfunding in regional development projects are revealed through a literature study, it has been seen that the crowdfunding system is not utilized in the regional development process in Turkey and there is no academic study on the subject. This study aims to reveal the contributions of the use of crowdfunding systems as an alternative financing source in regional development policies to the regional development process. Considering that there are differences in the quality of life between the regions of Turkey, it

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Kuran, İ, 2023 Kitle Fonlamanın Bölgesel Kalkınma Sürecinde Kullanımı, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 58(1), 748-764

is possible to say that the use of the crowdfunding financing method as an additional tool to the existing financing tools in reducing the differences between regions in Turkey can increase the success of regional/local development projects. As a result of the study, it was concluded that the use of the crowdfunding system in reducing regional imbalances in Turkey will have significant effects on regional inequalities.

Keywords: Crowdfunding, Regional Development, Rural Development, Alternative Financing Techniques, Development Financing

1. Giriş

Girişimciler yeni bir mal ve hizmet üretmek ya da mevcut bir sorunun üstesinden gelecek bir yenilik fikrini hayata geçirerek ticari bir ürünü pazarlanabilir bir duruma getirme aşamalarında birçok önemli sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu süreçte girişimcilerin karşılaştıkları en önemli problem fikirlerini uygulamaya geçirmelerini sağlayacak finansman olanaklarına hiç ya da yeterli düzeyde ulaşamamaktır. Fikirlerin olgunlaşmaya başladığı bu dönemde geleneksel finansman olanaklarından çoğunlukla yararlanma imkânı bulamayan bu erken aşama girişimleri genellikle girişimcilerin aileleri veya arkadaşlarının desteği ile sınırlı da olsa finanse edilmektedir. Zaman içinde piyasada bilinirlikleri artan girişimciler kredi, melek yatırımcılar veya risk ve girişim sermayesi gibi finansal yöntemlerden ihtiyaçları olan finansman kaynaklarını sağlamaya çalışmaktadırlar. Ancak her girişimci gerek yakın çevresinden fon temin etme gerek kredi vb. finansman kaynaklarına ulaşmada bu kadar şanslı olamamaktadır.

Kitle fonlaması, uygulanmayı bekleyen bir fikri ya da projesi olup finansman yetersizliği, kurumsal eksiklik, kaynak erişimindeki kısıtlar, mevcut finansman çeşitliliğinden beklenen düzeyde faydalanamama vb. nedenlerden dolayı ihtiyaç duyduğu finansman desteğini bulamayan girişimcilerin, projelerini uygulayabilmek için ihtiyaç duydukları finansmana internet üzerinden ulaşabildikleri bir finansman sistemidir. Ayrıca kitle fonlaması; iş tecrübesi, yaş, mal varlığı, devamlı ve yeterli bir gelirin olmaması gibi muhtemel kısıtlardan dolayı geleneksel finans kurumlarından kredi desteğine ulaşamayanlar ile kredi alabilmelerine rağmen bu kredilerin geri ödemesini karşılayacak yeterli finansal güce sahip olmayan girişimcilerin de fikirlerini hayata geçirebilmeleri olanağını sağlayan yeni bir finansman yöntemidir (İşler, 2014, s.52).

Toplumun tüm kesimlerinin kolaylıkla ulaşabileceği bir finansman aracı olarak dikkat çeken (Çonkar ve Canbaz, 2018, s.119) kitle fonlaması, sosyal medya platformları üzerinden kısa bir zamanda girişimcilerin ailesi, arkadaşları ve iş çevresi dışında daha geniş bir kitleye hızlı bir şekilde ulaşarak finansman sağlayacak yatırımcı havuzunun genişlemesine olanak sağlamaktadır (İşler, 2014, s. 52).

Kitle fonlamasının tarihi oldukça eskiye dayanmaktadır. 18. Yüzyılda Avrupa’da ünlü bestekârlar Mozart ve Beethoven eserlerini yaratmadan önce abonelik sistemiyle satarak fon temin etmişlerdir (Hemer, 2011, s.1). Yine Fransa’nın ABD’ye hediye ettiği Özgürlük Anıtı’nın kaidesinin inşası için gerekli fonun temin edilememesi nedeniyle küçük miktarlardaki bağışlarla toplanan fon kitlesel fonlamanın bilinen eski örneklerindendir. Özgürlük Anıtı’nın kaidesinin tamamlanmasının önemli olduğunu düşünen gazeteci Joseph Pulitzer, Amerikalılara anıtın inşasının tamamlanabilmesi için fon toplamak amacıyla açık bir çağrıda bulunmuştur (Nordin vd., 2017, s.107). Benzer şekilde siyasetçilerin seçim kampanyalarını finanse edebilmek için seçmenlerinden bağış alması da ABD’de yaygın olarak kullanılan bir finansman yöntemidir. Görüldüğü gibi her ne kadar adı konulmamış olsa da kitle fonlaması yüzyıllardan beri farklı toplumlarda değişik şekillerde uygulanmıştır.

Kitle fonlaması, özünde belli bir amaç için toplumdaki yardımlardan yardım alınması ve destek toplanması mantığıyla yüzyıllardan beri gerçekleştirilen bir faaliyetin günümüz koşullarında, özellikle şehir hayatında bu türden yardımlarda bulunmak isteyip de destek olunması gereken doğru kişilere doğrudan ulaşamayanların bu desteklerin internet üzerinden ihtiyaç sahiplerine ulaştırma hizmetini dijitalleştirilmesini sağlamaktadır (Mumcu ve Ataman, 2021a, s.168).

1997’de İngiliz rock grubu Marillion’un, Amerika’da turne düzenlemek istemesi ve vereceği konserler için hayranlarından 60.000 doları internet üzerinden toplamayı başarması günümüzde kitle fonlamasının ilk uygulama örneği olarak kabul edilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri’nde 2000’li yılların başında faaliyete geçen ArtistShare firması ise ilk özel kitle fonlaması platformu olarak kabul edilmektedir (Fundable, 2022). İlk fonlama örneklerinden elde edilen başarılarından sonra yeni kitle fonlaması platformları kurulmaya başlanmıştır ve bu olumlu trend halen artarak devam etmektedir.

2008 finansal krizi, ABD’de özellikle küçük işletmelerin finansmana ulaşma imkânlarına önemli kısıtlamalar getirmiş, nakit darboğazlarını arttırmıştır. Küresel krizle birlikte daha sıkı tedbir ve yönetmeliklerle yeni bir düzene koyulmaya çalışılan finans sistemi içerisinde küçük ve orta ölçekli işletmeler, erken aşama girişimleri ile genç girişimciler finansmana ulaşmakta zorluk çekmeye başlamıştır. Kitle fonlaması modeli hem kültürel hem de ticari girişimler için geleneksel finansmanın kurduğu 2008 küresel krizinden itibaren ABD, İngiltere ve Hollanda gibi gelişmiş ülkelerde yaşanan finansmana erişim sıkıntısı nedeniyle girişimciler tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Kitle fonlaması, finansman temininde zorluk çeken bu girişimcilerin gelecek vaad eden yenilikçi mal ve hizmetlerle kısa sürede başarıya ulaşmaları için onlara yeni bir fırsat yaratmıştır (İşler, 2014, s. 53; Block vd., 2018, s. 240; Bruton vd., 2015, s.4). Özetle 2000’li yıllarda gelişmeye başlayan kitle fonlama sistemi 2008 ekonomik krizinden sonra giderek ivmelenmiştir. Gelişmiş ülkelerde kullanımı yaygınlaşan bu yeni araç zaman içerisinde gelişmekte olan ülkelerde de kullanılmaya başlanmıştır.

2. Kitle Fonlaması Modelinin İşleyişi

Kitle fonlaması, girişimci (proje/fikir sahibi), fonlama platformu ile yatırımcılar/fon temin edenler arasındaki etkileşimle oluşan bir mekanizmadır (Atsan ve Oruç Erdoğan, 2015, s. 304). Kitle fonlamasında süreç, girişimcilerin kitlesel fonlama platformu yetkilileri ile yaptıkları hazırlık toplantıları ile başlamaktadır. Bu toplantılardan sonra projenin fonlamaya açılması yönünde bir anlaşmaya varılmasının ardından proje sahipleri fonlama platformlarına üye olup projelerin platform üzerinden tanıtılması aşamasına geçilmektedir. Proje sahiplerinin video, slayt vb. yazılı ve görsel dokümanlarla projelerini detaylı bir şekilde açıklamaları gerekmektedir. Platform yetkililerince onaylanan projeler hedeflenen fon miktarı ile fonlamanın biteceği tarih net şekilde belirtilerek platformun internet sitesinde yayınlanarak ilan edilen proje için yatırımcı arama süreci başlamaktadır. Yatırım çağrısının açık olduğu dönem içerisinde proje ile ilgili herhangi bir gelişme olması durumunda ilgili haberler platform üzerinden duyurulmaktadır. Açık çağrı yoluyla ilan edilen projeleri beğenen kitleler, beğendikleri projelere yine bu platformlar üzerinden diledikleri miktarda destek olabilmektedirler. Hedeflenen sermaye tutarına ulaşan projenin başarılı olduğu kabul edilir ve toplanan fonlar platform komisyonu kesintisi (varsa diğer kesintiler) yapıldıktan sonra proje sahiplerinin hesaplarına aktarılmaktadır. Belirlenen sürede toplanması hedeflenen fon tutarına ulaşamayan fonlama kampanyaları başarısız kabul edilir ve yatırılan para hiçbir kesinti yapılmadan yatırımcılara iade edilmektedir. Ancak hedeflenen fon tutarına ulaşılmasa bile toplanan paranın proje sahiplerine aktarımının sağlandığı fonlama yöntemleri de bulunmaktadır.

Yatırım gerektiren fikirlerin özel platformlar aracılığıyla sunulmasını içeren kitle fonlamasını bankalar gibi fonlamanın finansal kurumlardan borçluya doğru yapıldığı geleneksel finansman yöntemlerinden en önemli farkı borcu sağlayan geniş bir kitlenin olmasıdır. Aracılar olmadan yatırımcılarla bağlantı kurma imkanı, daha düşük işlem maliyetleri ve daha az resmi prosedür sunan, borç verenin hangi projelere ve girişimleri desteklediğini bizzat bildiği ve en önemlisi de kimi fonlayacağına kendisinin karar verebildiği özgün bir fonlama modeli olarak geleneksel yöntemlerden ayrılmaktadır (Çonkar ve Canbaz, 2018, s. 122; Đekić ve Ravić, 2021, s. 451). Kitle fonlaması finansmana erişimi kolaylaştırdığı gibi demokratikleştirmiş olması açısından da önemlidir (Dejean, 2020, s. 337).

Kitle Fonlaması, finansman modelinin ortaya çıkışı gönüllülük esaslı ile çalışan ve finansal bir kazanç sağlamayan bağış temelli model ile olurken, sistemin yaygınlaşması ise ödül mekanizması ile çalışan ödül temelli model ile olmuştur. Finansal getirisi olan borçlanma ve hisse (pay) temelli modeller ise son yıllarda finansal sistem içinde yerini almış ve bunların ağırlığı artmıştır (İşler, 2014, s. 64). Kitle fonlaması finansman modeli başta girişimcilik olmak üzere sosyal fayda da sağlayan hemen hemen her alanda kullanılmaktadır.

3. Kitle Fonlaması Finansman Modeli Türleri

Kitle fonlama literatürü incelendiğinde bağış, ödül, borçlanma ve paya dayalı dört farklı fonlama modelinin olduğu görülmektedir (Belleflamme vd. 2014, s. 585; Block vd., 2018, s. 241; Kirby ve Worner, 2014, s. 8; Mollick, 2014, s. 3; Pierrakis ve Collins, 2016, s. 11; Đekić ve Ravić, 2021, s. 442). Ancak bu modellerin uygulanmasında esneklikler de bulunmaktadır. Örneğin bazı platformlar projenin bir kısmının kredi diğer kısmının da ön satış modeliyle fonlandığı birden fazla modelin özelliklerini taşıyan hibrit kampanyalar açabilmektedir (De Buysere vd., 2012, s. 11).

Bağış ve ödüle dayalı modeller finansal getirisi olmayan modeller, borçlanma ve paya (hisseye) dayalı modeller ise finansal getirili fonlama modelleri olarak gruplandırılmıştır (Pierrakis ve Collins, 2016, s. 11). Bu ayrımın yapılmasındaki temel kıstas katılımcıların girişimcilere fon sağladıktan sonra herhangi bir finansal getiri elde edip etmedikleri sonucuna göre yapılmaktadır.

3.1. Finansal Getirili Olmayan Kitle Fonlaması Türleri

Projeleri destekleyenlerin, herhangi bir finansal getiri beklentisi içinde olmadan fonlama desteğinde buldukları sistemdir. Finansal getirili olmayan fonlama, bağış bazlı ve ödül bazlı fonlama modeli olarak ikiye ayrılmaktadır.

3.1.1. Bağış Temelli Kitle Fonlaması

Sanat ve sosyal yardım gibi finansal getirisi bulunmayan projelerin hibe yoluyla kitlelerden sağlanan fonlarla desteklediği fonlama modelidir. Katkı sağlayanlar uygun gördükleri projelere ve sosyal faydası olacağını düşündükleri faaliyetlere ve etkinliklere imkânları nispetinde finansal bir karşılık beklemeden küçük miktarlarda yardımda bulunmaktadır.

Bir yazarın eserini yayınlaması, bir yönetmenin bağımsız bir sinema filmi çekmesi, fotoğraf sanatçısının eserlerinin sergilenmesi, okullarda kütüphane kurulması gibi kültürel, sanatsal ve toplumsal kaygılarla sosyal projelerin finansmanı için kitlelerden maddi destek toplanması bağış temelli kitle fonlamasına örnek olarak gösterilebilir (Açıkgöz vd., 2020, s. 60; Çonkar ve Canbaz, 2018, s. 123). Sosyal yardım ve hayırseverlik amacıyla katkıda bulunulan bu model ile sosyal faydası bulunan birçok sosyal sorumluluk projelerinin desteklenmesi sağlanmaktadır.

3.1.2. Ödül Temelli Kitle Fonlaması

Bağış (yardım) yöntemiyle toplanacak fonların projenin finansman ihtiyacını karşılayamayacağı durumlarda, destekçileri projeye katkı sağlamaya teşvik etmek için verecekleri fon tutarı ile orantılı olacak şekilde üretilecek ürünler satışa sunulmadan önce önceden sipariş verme hakkı verilmesi, indirimli fiyattan satın alma hakkı veya üretilecek ürünlerle ilgili çeşitli hediyeler şeklinde ödül verilmesi yöntemleri tercih edilebilmektedir (Açıkgöz vd. 2020, s. 60). Bu modelde projeye fon desteğinde bulunan destekçilerin, finanse edilen projeler tarafından üretilen ürünlere daha erken bir tarihte, daha iyi fiyatla veya başka bazı özel avantajlarla erişmelerine olanak tanınmaktadır (Mollick, 2014, s. 3).

Ayrıca bu modelde yatırımcılar, destekledikleri projelerin niteliğine göre teşekkür telefonu, bir filmin jeneriğinde destekçinin adının yazılması, bir müzik albümü ya da kitapta destekçinin adına yer verilmesi, bunların ilk kopyalarının hediye edilmesi veya bir projenin yaratıcılarıyla tanışma fırsatı verilmesi gibi çeşitli hediyelerle ödüllendirilebilir (Akbaş, 2019, s. 42-43; Mollick, 2014, s. 3). Yani yatırımcılar parasal bir değeri olmayan faydalar karşılığında fonlama desteğinde bulunmaktadır (Giudici vd., 2012, s. 8). Bu modelde de bağış temelli fonlama modelinde olduğu gibi maddi bir getiri beklentisi söz konusu değildir.

3.2. Finansal Getirili Kitle Fonlaması Türleri

Girişimlere ve iş fikirlerine verilen desteklerin yatırım saikiyle yapıldığı yani finansal bir kazanç beklentisi ile yapılan fonlama sistemidir. Borçlanma ve girişime sermaye ortaklığı olmak üzere iki türü bulunmaktadır.

3.2.1. Borç Temelli Kitle Fonlaması

Doğrudan kitlelerden borç almak banka gibi geleneksel finansman yöntemleriyle borçlanmaktan daha ucuz, daha basit ve daha hızlıdır (Freedman ve Nutting, 2015, s. 4). Borca dayalı kitle fonlamasında yatırımcılardan alınan borç niteliğindeki fonlar, girişimciler tarafından önceden belirlenen bir vadede faizi ile birlikte geri ödenmek üzere toplanır (Atsan ve Oruç Erdoğan, 2015, s. 303; Giudici vd., 2012, s. 8). Ancak yatırımcıların finansal bir getiri beklentisi ile borç verdikleri bu modelde ticari bir projeden ziyade sosyal faydası olacak bir fikir veya girişim destekleniyorsa yatırımcılar faiz alma haklarından feragat edebilmektedir.

3.2.2.Hisse Temelli Kitle Fonlaması

Özellikle yeni kurulmuş, yeni fikir veya projeleri olan ve geleneksel finansman yöntemlerine erişimi olmayan erken aşamadaki küçük girişimlerde görülen paya (hisse) dayalı kitle fonlaması sayesinde yatırımcılar verdikleri fon tutarında girişime ortak oldukları için hem hisse sahipliğinin getirilerini elde ederler hem de olası tüm risklerini üstlenirler. Fonlamadan sonra girişim başarılı olduğunda girişimin hisselerinin de değerleri artacaktır, başarısızlık durumunda ise yatırımcılar ortaklıktaki payları oranında kayba uğrayacaklardır. Kampanya sürecinde yatırımcılar ve girişimciler projenin detayları ve ilgili her konuda iletişim kurabildiği gibi (Kirby ve Worner, 2014, s. 10; İşler, 2014, s. 58) girişime ve girişimciye olan güvenin pekiştirilmesi maksadıyla bu modelde yatırımcılara girişimle ilgili gelişmeler hakkında sürekli bilgilendirme yapılmaktadır.

Hisse temelli kitle fonlaması JOBS Yasasının çıkması ile birlikte diğer modellere göre kullanımı daha hızlı yaygınlaşan modeldir (Forbes, 2023).

4. Kitle Fonlama Sisteminin Avantaj ve Dezavantajları

Mumcu ve Ataman (2021b), kitle fonlaması ile ilgili literatürdeki 32 yerli ve 62 yabancı çalışmayı inceleyerek, bu çalışmalarda kitle fonlamasının avantaj ve dezavantajlı yönlerine ilişkin en az 2 kere tekrar edilen hususları derlemiştir. Aynı zamanda Hemer (2011), De Buysere vd., (2012), Mitra (2012), Gelfond ve Foti (2012), InfoDev (2013), Agrawal vd., (2014), Mollick (2014), Kirby ve Worner (2014), Ünsal (2017) ve Mumcu ve Ataman'a (2021b) göre kitle fonlaması sisteminin avantaj ve dezavantajları aşağıdaki gibidir:

Kitle fonlaması sisteminin girişimcilere sağladığı en önemli avantaj finansal kaynağa ihtiyaç duyan ve bu kaynaklara erişimi kısıtlı olan erken aşama girişimlerinin kurucularına, ailelerine ve arkadaşlarına olan bağımlılığını ortadan kaldırarak, geniş bir yatırımcı kitlesine internet ortamında ulaşabilmelerine imkân vermesidir. Kitle fonlaması ayrıca proje sahiplerinin herhangi bir kişiye danışmadan projeleri ile ilgili kararları alabilmesi, geleneksel finans yöntemlerine göre daha düşük maliyetlerle fon temin edilebilmesi, sermaye oluşumunun önündeki coğrafik engelleri ortadan kaldırması, finansmana ulaşma hızını artırması nedeniyle zamandan tasarruf edebilme imkânını sağlaması, yaratıcı fikirlerin engellemelere maruz kalmadan hayata geçirilebilmesi ve küçük yatırımcılara küçük miktarlarda da olsa yatırım yapabilmesi için olanak vermektedir. Kitlelerin desteği ile çalışan sistem ayrıca sosyal ağları kullanarak kitleler ile etkileşimi artırması sayesinde potansiyel tüketicilerden üretilecek mal ve hizmetlerle ilgili daha ürün piyasaya sürülmeden değerlendirilerek onay aldığı için satış aşamasında büyük bir hayal kırıklığı yaşanmamaktadır. Potansiyel tüketicilerden sağlıklı geri bildirimler alınabilmesini sağladığı için girişimcilerin hızlı bir şekilde projelerinde revizyon yapabilmelerine de olanak tanımaktadır. Yapılacak bu revizyonlar ile üretilecek mal ve hizmetler geliştirilebilir, maliyetlerde de tasarruf sağlanabilir. Kitleler projeyi beğendiklerinde projenin çevrelerinde tanıtılması ve yeni destekçilerin bulunmasında da karşılık beklemeden yoğun bir gayret sarf ettikleri gibi gönüllü olarak yaptıkları reklamlarla da ürünün tanıtımı ve pazarlamasında rol oynamaktadırlar. Destekçiler ayrıca üretilecek ürünlerin sadık müşterisi de olurlar. Pandemi döneminde internetin öneminin artması ile birlikte projeler internet üzerinden daha geniş yatırımcı kitlelerine ulaştırılabilme imkânına kavuşmuştur. Ayrıca proje sahibinin hayırseverlik projeleri planlamak veya desteklemek için şeffaf bilgilerle dolu birçok proje yaratabilmesi de modelin diğer bir olumlu özelliğidir.

Yukarıda belirtilen çalışmalara göre kitle fonlaması modelinin dezavantajlı yönleri ise aşağıdaki gibidir:

Kitlelerden temin edilen fonların kampanyada vaad edilen şekilde kullanılmayıp dolandırıcılık yapılması ve proje hayata geçtikten sonra öngörülemeyen bazı nedenlerden dolayı projenin amacına ulaşmadan sona ermesi modelin önemli dezavantajlarından. Fon arayanlar platformlara başvururken projelerinin bütçesini önceden belirlemektedir fakat değişen bilgilere ve şartlara göre planların değişmesi gerekse de girişim sürecinde önceden oluşturulan bütçeleri kullanmak zorunda oldukları için bunu değiştirememektedirler. Bu kısıt, ilk kaynak tahsisleri yetersiz kalabileceğinden, projelerde gecikme ve hatta başarısızlık riskini doğurmaktadır. Ayrıca ikincil piyasa olmadığı veya yeterince gelişmediği için yatırımcılar paylarını kolaylıkla satamazlar. Dolayısıyla bu durum likidite eksikliği riskini yaratmaktadır. Destekçilerin fonladıkları projelerden beklentilerinin yüksek olması ve projenin başarılı olabilmesi için özenli ve sabır dolu bir sürece ihtiyaç duyulması da kitle fonlamanın diğer olumsuz yönlerindedir. Proje geliştiricilerin piyasadaki uzmanlara kıyasla profesyonelliklerin sınırlı

olması, proje sahibinin projeye odaklanması gerektiği bir dönemde destekçiler ya da potansiyel destekçiler ile sürekli iletişim halinde olması ve fonlamanın başarısız olması durumunda harcanan tüm mesainin boşa gitmesi, muhasebe ve yönetim süreçlerinde ihtiyaç duyulan uzmanlık ve siber saldırı ihtimali de ayrıca modelin zayıf yönlerini oluşturmaktadır. Projenin farklı ekonomik ve kültürel yapılardan gelen kişilerden oluşan bir kitle tarafından doğru anlaşılabilmesini sağlayabilmek ve bu geniş kitleye aynı anda hitap edebilmek için projenin tasarım ve tanıtım aşamalarında planlanmanın doğru bir şekilde yapılmasının elzem olması da ayrıca kitle fonlaması modelinin dezavantajlarını oluşturmaktadır.

Görüldüğü üzere her finansman aracının olduğu gibi kitle fonlama modelinin de bazı dezavantajları bulunmaktadır. Ancak buna rağmen modelin uygulama örnekleri sistemin toplumsal fayda ve girişimcilik ekosisteminde kullanılmasının birçok yönden olumlu katkısının bulunduğunu göstermektedir. Yasal altyapının güçlendirilmesi ve teknolojinin veriye erişimi kolaylaştırması zaman içerisinde modelin olumsuz yönlerinin azalmasını sağlayarak fonlama sisteminin kullanımının daha da yaygınlaşmasının önünü açacaktır.

5. Kitle Fonlamanın Hukuki Altyapısı

Kitle fonlaması platformları aracılığıyla birçok konser ve film yapılmış, müzik albümü çıkarılmış ve sayısız hayırseverlik faaliyeti için yardım kampanyaları düzenlenmiştir. Ancak 2008 yılında ABD’de yaşanan finansal kriz birçok küçük işletmenin finansmana erişimini sektöre uğratmıştır. İlk başlarda sosyal fayda temelli kampanyaların ağırlıkta olduğu kitle fonlamasının giderek finansal getirisi olan borçlanma ve paya dayalı fonlamaya dönüşümünde yaşanan artışın yeni kurulan erken aşama ve mevcut girişimlerin finansman ihtiyaçlarını karşılamama sorununun önemli bir etkisi bulunmaktadır.

Mali gücü yeterli olmayan fakat bir buluş ya da yeni bir ürün ortaya çıkarmak isteyen girişimcilerin ekonomik büyümeye olan katkılarının azalması nedeniyle 2012 yılında ABD’de çıkarılan JOBS Yasasının içinde paya dayalı kitle fonlaması ile ilgili düzenleme yer almıştır (Şen, 2022, s. 19). JOBS Yasası ile yeni kurulan ve gelişme potansiyeli taşıyan şirketler ile küçük işletmelere, daha düşük maliyet ile daha küçük tutarlar üzerinden gerçekleştirilen menkul kıymet ihraçları sayesinde, sermaye temininin önü açılmıştır (Özer, 2022, s. 26). Özellikle paya dayalı kitle fonlamasının potansiyelini fark eden diğer ülkeler de fonlama sistemini yasal bir zemine oturtmak için gerekli düzenlemeleri yapmaya başlamışlardır.

6. Kitle Fonlaması ile Bölgesel Kalkınma

Bölgesel kalkınma planlarının hazırlanmasından sonra uygulama aşamasında karşılaşılan problemlerden ilki ve en önemlisi finansman yetersizliğidir (Kuran, 2022, s. 263). Kalkınma planları ne kadar iyi şekilde tasarlanırsa tasarlanırsa yeterli finansmana hiç erişememe veya uygun maliyetli finansmanın temin edilememesi bu planların başarıya ulaşmasında önemli bir engel olmaktadır. Özellikle kırsal yaşamın yoğun olduğu alanlarda başarısız olan bölgesel kalkınma politikaları iç göçü tetikleyerek bölgeler arası uçurumu daha da derinleştirmektedir (Kıratoğlu ve Dinçel, 2021, s. 545). Kentlerde yaşanan sorunları çözmeyi amaçlayan, kırsaldaki işsizliğin azaltılması ve yaşam standartlarının geliştirilmesine yönelik politikaları içeren kalkınma politikalarının alternatif finansman kaynakları ile de desteklenmesi gerekmektedir.

Kalkınmanın finansmanında ne büyüklükte bir kaynağa ihtiyaç duyulacağı yanıtlanması gereken önemli bir sorudur. Finansman kaynağının büyüklüğü, ülkeden ülkeye farklılık gösterebileceği gibi, ülke içerisinde de dönemden döneme ayrıca farklılık gösterebilmektedir. Kalkınma için ihtiyaç duyulan finansman kaynağının büyüklüğünü belirleyen temel unsur ise ülkenin ulaşmayı hedeflediği kalkınma hızıdır. Hedeflenen kalkınma hızına ulaşabilmek için de kalkınmanın finansmanını sağlayacak iç ve dış tasarrufların potansiyel hacmi önemli bir unsurdur (Şen vd., 2011, s. 2).

Kitle fonlaması ile ilgili uluslararası literatür incelendiğinde; Hemer (2011), Gerber ve Hui (2013), Mollick (2014), Mollick ve Kuppaswamy (2014), Agrawal vd. (2014), Ta Lu vd. (2014), Belleflamme vd. (2015), Meyskens ve Bird (2015), Pierrakis ve Collins (2016), Allison vd. (2017), Block vd., (2018) ve diğer araştırmacıların hızla gelişen modern finans yöntemlerinden biri olan kitle fonlamasının temel özelliklerini ortaya koyan çalışmalar yaptığı ve konunun farklı boyutları ile incelenmeye çalışıldığı görülmektedir.

Kitle fonlaması ile ilgili geniş bir literatür olmasına rağmen bu fonlama modelinin bölgesel kalkınma sürecinde kullanımı ile ilgili literatürün sınırlı olduğu görülmektedir. Bölgesel kalkınma sürecinde yereldeki paydaşların kalkınma sürecine daha yoğun şekilde dâhil edilmesiyle bölge sakinlerinin bu projeleri sahiplenerek sorumluluk duygularının artırılması sağlanabilecektir. Yereldeki paydaşların fonlama yoluyla projelere iştirakleri ve ilgilerinin çekilmesi ve kalkınma projelerinin başarı şansının artırılmasında kitle fonlama sisteminin kullanımının yaygınlaşmasının faydası olacağı uluslararası literatürde yer alan çalışmalardan da görülmektedir.

Müllerleile vd. (2014), AB'nin bölgesel düzeyde verdiği desteklerin kitle fonlaması ile desteklenmesinin faydalı olacağını belirtmişlerdir.

Bernardino vd. (2016), Portekiz'de kitle fonlamasının sosyal projelerin finansmanına dâhil edilmesiyle sosyal değişimin sağlanabileceği böylece dezavantajlı toplulukların desteklenmesi ile yerel ekonomik canlanmanın teşvik edilebileceğini belirtmişlerdir.

Filimonova vd. (2019), kitle fonlamasını tarımsal ve kırsal alanların kalkınmasıyla ilgili projeler için fon yaratmanın alternatif yolu olarak ele alırken; Temelkov ve Gule (2019), kırsal turizmin geliştirilmesinde yine alternatif bir fonlama yöntemi olarak kitle fonlamasının faydalı olacağını belirtmiştir. Kırsal kalkınmanın sağlanmasında yeterli sermaye birikiminin olmaması bu yöndeki projelerin uygulanmasında tıkanmalara sebep olmaktadır. Bu sebeple bu konuda kitle fonlaması önemli bir uygulama olarak ele alınmalıdır.

Yu ve Fleming (2021), daha küçük şehirlere, kasabalara ve insan sermayesinin zayıf olduğu yoksul bölgelere göre büyük şehirlerde kişi başına kitle fonlamasının daha fazla gerçekleştiğini ancak kampanya başına etkinin daha fakir bölgelerde daha büyük olduğunu tespit etmişlerdir.

Tzomakas ve Tsirakis (2021), kitle fonlamasının Yunanistan'da ve diğer AB ülkelerinde kamu sektörü tarafından kâr amacı gütmeyen sosyal projeleri finanse etmek, yeniliği teşvik etmek, hatta yapısal veya diğer kamu fonlarını yönetmek için yararlı olabileceğini ve yararlanılabileceğini göstermiştir.

Jelin'ci'c ve Šveb (2021), bazı Avrupa ülkelerinde yaptıkları inceleme sonucu, kitle fonlamasının kültürel miras projeleri için uygun bir mekanizma olduğunu tespit etmiştir.

Benzer şekilde Sedlitzky ve Franz (2019)'ın çalışmaları küçük ve orta ölçekli kentsel gelişim projelerinde vatandaşların hükümet ve yerel makamlarla iş birliği içinde bir toplum hizmeti sağlamak için projeleri finanse ettiği bir finansal model olan sivil kitle fonlamasının benimsenmesi ve kullanılmasına ilişkin açık önerilerle sona ermektedir.

Avrupa Birliği için hazırlanan raporda da (Odorovic vd. 2021), kitle fonlaması sosyo-ekonomik kalkınmanın teşvikinde kullanılabilecek yeni bir aracı olarak belirtmişlerdir.

Yeni gelişen bir araç olan kitle fonlaması ekonomik faaliyetin hemen hemen her sektörüne entegre edilebileceği (Freitas ve Amado, 2013) gibi vatandaşların hükümet ve yerel makamlarla iş birliği içinde bir toplum hizmeti sağlamak için projeleri fonlayan modern bir finansman aracı olarak da kullanılabilir (Sedlitzky ve Franz, 2019; Carè vd., 2018). Hong ve Ryu (2019), kamunun kitle fonlamasına katılımının bir projenin özel hedefler yerine kamusal hedeflere ulaşma amacını doğrulayan bir tür akreditasyon sağladığını, bilgi asimetrisini azaltarak güven duygusunu geliştirdiğini böylece devlet katılımıyla yapılan kitle fonlaması projelerinin, devlet katılımı olmayan projelerden daha yüksek bir başarı oranı elde ettiğini ve daha fazla fon sağladığını belirlemişlerdir.

Yu ve Fleming (2021), kitle fonlaması konusunda artan farkındalıktan bölgelerin fayda sağlayabileceğini, okullar ve diğer eğitim kurumlarında kitle fonlaması ile ilgili bilgilendirmelerin yapılmasını önermektedir. Yu ve Fleming'e (2021) göre bu yöndeki çalışmalar ekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde sosyal ve beşerî sermayenin de artmasında katkı sağlayabilecektir.

Matsuda (2021), Japonya'da kitle fonlamasının kırsal bölgelerin sahip olduğu kültürel zenginlik ile kent sakinlerinin sahip olduğu beşerî ve maddi kaynaklar arasında köprü kurmada başarılı olabileceğini belirlemiştir. Kitle fonlaması ve sosyal medya kullanımı, bölge sakinlerinin kendi çabalarıyla üstesinden gelemeyecekleri kırsal bölgelerin canlandırılmasını mümkün kılmıştır.

Kitle fonlaması önemine ve popülaritesine rağmen, bu fonlama yöntemi günlük hayatta ve akademik kamuoyunda yeterince ilgi görmemektedir (Đekić ve Ravić, 2021). Uluslararası çalışmalardan da görüldüğü gibi kitle fonlamanın turizm, kültürel miras, tarım, kentsel planlama vb. alanlarda kullanılması ile kitle fonlamayı bölgelerin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yönden kalkındırılmasında önemli bir politika aracı olarak kullanmak mümkündür.

Kitle fonlaması ile ilgili Türkiye’de yapılan çalışmalara bakıldığında; Ergen vd. (2013), Atsan ve Oruç Erdoğan (2015), Fettahoğlu ve Khusayan (2017), Zengin vd. (2017), Cihangir (2018), Açıkgöz (2018), İzmirli Ata (2018), Ayhan ve Ertemsir (2019) ve Demirel’in (2022) kitle fonlama sistemini tanıtan ve modellerle ilgili temel bilgiler veren çalışmalar yaptıkları görülmektedir.

Karaaslan ve Altuntaş (2015), kitle fonlamasının sosyal pazarlamada nasıl kullanıldığını açıklarken, Kayhan (2017), Türkiye’de faaliyet gösteren bir kitle fonlama platformu olan Fongogo’nun web sitesini incelediği çalışmada kullanıcı dostu olmayan platformlarda fonlamaya çıkılan kampanyaların olumsuz etkilendiğini belirlemiştir.

Canbaz ve Çonkar (2018), kitle fonlamasının İslami finans yöntemleri ile olan benzerliklerini ortaya koyarken, Bayram ve Karaçam (2022) ise İslami kitle fonlaması platformlarından Ethis’i incelemiştir.

Daştan ve Gürler (2018), fon sağlayıcıların, fon sağlama niyetlerini etkileyen faktörleri araştırdıkları çalışmada güven, karmaşıklık, öznel norm ve algılanan davranışsal kontrolün, bireylerin kitle fonlamasına katılma niyetlerini etkilediğini; tutumun ise bireylerin niyeti üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlemiştir. Çonkar ve Canbaz (2018), kitle fonlaması sisteminin Türkiye’de geliştirilmesi hususunda çeşitli önerilerde bulunmuşlardır.

Sakarya ve Bezirgan (2018), Türkiye’deki kitle fonlama platformları ile yurtdışında en bilinen platform olan Kickstarter’ı içerik analizi yöntemiyle inceledikleri çalışma sonucunda başarılı proje başına düşen ortalama tutarın Türkiye’de 144 dolar, Kickstarter’da ise bu tutarın 7.967 dolar olduğunu belirlemiştir.

Vural ve Doğan (2019), Türkiye’de borçlanma temelli kitle fonlama yönteminin uygulanabilmesi için Türkiye’ye özgü “Bütünleştirici Borçlanma Temelli Kitle Fonlaması” olarak adlandırdıkları bir modeli önerdikleri bir çalışma yapmışlardır.

Orçun ve Sezgin (2019), kitle fonlama projelerinin kritik başarı faktörlerini 11 başlıkta toplarken; Aksu (2019), yenilenebilir enerji projelerinin finansmanında kitle fonlama finansman yönteminin kullanımını Türkiye ve Almanya ile karşılaştırmışlardır.

Livberber (2020), fongogo.com kitle fonlama platformu sitesinde yer alan projeleri içerik analizi metoduyla incelemiştir.

Sezgin ve Orçun (2020), yurtdışında bilinirliği en yüksek kitle fonlama platformu olan Kickstarter platformunda proje yürüten dokuz Türk girişimci ile yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bulgular ile Türk girişimcilerin başarısız olma nedenleri, genel girişimcilik sorunları ve kitle fonlaması ile ilgili sorunları incelemiştir.

Akyıldız vd. (2021), kitlesel fonlama projelerinin başarısına etki eden faktörleri Türkiye ve ABD’deki kitle fonlama platformlarından fonlamaya çıkmış projeler üzerinden incelemiştir.

Mumcu ve Ataman (2021a), sosyal ve ekonomik girişimlerin fonlanmasında sosyal sermayenin etkilerini inceledikleri çalışmada çevrimiçi sosyal sermayenin aracı ve dayanışmacı boyutlarının, başarıyı yordadığını, cinsiyetin ve eğitim durumunun da kitle fonlamasının başarısı üzerinde etkili olduğunu belirlemiştir.

Mumcu ve Ataman (2021b), kitle fonlaması ile ilgili yapılan ve endekslerde en çok atıf alan araştırmaları inceledikleri çalışmada (Türkçe 32, yabancı 62) kitlesel fonlamanın avantajlarını ve dezavantajlarını derlemiştir.

Kılınç vd. (2022), Türkiye’de faaliyet gösteren platformlarda fonlamaya çıkan projeleri inceledikleri çalışma sonucunda kampanyaların başarı oranını % 23.18 olarak bulmuşlardır. Projeler genellikle teknoloji, kültür-sanat ve film-video-fotoğraf kategorilerinde yayınlanmışken en başarılı kategorinin %

34.36 ile film-video-fotoğraf kategorisi olduğu belirlenmiştir. % 30.25 başarı yüzdesiyle en başarılı bölgenin Marmara bölgesi olduğu bulgusuna varılmıştır.

Şen (2022) ve Özer (2022), Korkmaz (2020), İşiner (2021), ise modelin hukuki boyutlarını; Şahinoğlu (2019) ödül bazlı kitle fonlama projelerini; Şahap (2020) Türkiye’de kitle fonlaması yöntemini kullanan yatırımcıların motivasyon kaynaklarını; Yücel (2021) ve Danışman (2022) yöntemin KOBİ’lerde uygulanmasını incelemişlerdir.

Kitle fonlaması bilinirliğinin artması finansmana erişim, pazara uzaklık, beşerîsermaye yetersizliği gibi engeller nedeniyle maddi getirisi ya da sosyal faydası olan fikirlerin hayata geçirilmesinde veya var olan projelerin geliştirilmesinde itici bir güç olacaktır. Gelişmiş bölgelerde bile erken aşama girişimlerinin, projelerin finansmana erişim sıkıntısı çektiği gerçeği dikkate alındığında az gelişmiş bölgelerde bulunanların coğrafi engelle karşılaşmadan diğer bölgelerden ve ülkelerden fon desteği alması, bu bölgelerin gelişiminde yeni ve güçlü bir bölgesel politika aracı işlevi görebilecektir.

Bölgesel/yerel kalkınmada kitle fonlama mekanizmasının oynayabileceği roller dikkate alındığında paydaşlarla birlikte bu modeli baz alarak yapılacak sosyal ve ticari projelerin bölgesel/yerel kalkınma sürecine olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Literatür incelemesinden de görüldüğü üzere, yurtdışında kitle fonlaması ve bölgesel/yerel kalkınma konusunda yapılan çalışmalar son derece sınırlı iken Türkiye’de bu modelin bölgesel/yerel kalkınma sürecinde üstlenebileceği katalizör olma işlevi henüz fark edilmemiş ve bu konuyla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

7. Türkiye’de Kitle Fonlama Sisteminin Hukuki Altyapısı

5 Aralık 2017’de Resmi Gazetede yayınlanan 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un (7061 sayılı Kanun) 107 ile 110’uncu maddeleri aracılığıyla 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun ilgili maddelerine yapılan eklemeler ile Kitle Fonlaması sermaye piyasası mevzuatı kapsamına alınarak Türkiye’de yasal bir zemine kavuşmuştur (Şen, 2022, s. 41).

Ancak hukuki düzenlemenin henüz yapılmamış olması nedeniyle girişimciler tarafından ilgili platformlar üzerinden sadece ödül ve bağış bazlı kitle fonlaması modeli ile sermaye toplanabilirken Sermaye Piyasası Kurulu’nun hazırladığı Paya Dayalı Kitle Fonlaması Tebliği’nin 3 Ekim 2019 tarihinde 30907 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle girişimcilerin projelerine sermaye toplayabilmelerinin önü açılmıştır.

Mevzuatta kitle fonlamasının amacı, bireysel yatırımcıların tek başlarına önemli bir etki yaratamayacak küçük miktardaki tasarruflarını bir araya getirerek ekonomik kalkınmayı destekleyici potansiyele sahip yenilikçi ve teknoloji odaklı başlangıç aşamasındaki girişimlerin hayata geçirilmesine olanak sağlamak olduğu belirtilmiştir. Başlangıç aşamasındaki girişimcilere daha ucuz finansman, küçük tasarruflara ise yatırım olanağı sağlayan bu sistemde yatırımcılar, gelişme potansiyeline sahip bir erken aşama girişimine kuruluş aşamasında ortak olabilmeye imkânını elde edeceklerdir. Ancak her girişim fon toplayamayacak, ön elemenden geçecektir (Sermaye Piyasası Kurulu, 2022).

CrowFon ve Fongogo Türkiye’de faaliyet gösteren ödül bazlı kitle fonlama platformu iken, Ideanest ve Buluşum bağış temelli; Basefunder, Efonla, Fongogo Pro, Fonlabüyüsün, Startupfon, Startupburada, Fonangels ve Fonbulucu ise paya dayalı olarak faaliyet gösteren kitle fonlama platformlarıdır. CrowFon, pay temelli yapıya dönüşme sürecinde iken, Arıkovanı ise faaliyetine son vermiştir.

Kitle fonlama platformlarından ABD’de en bilinen kitle fonlama platformu olan Kickstarter’da kuruluşundan itibaren fonlamaya çıkan kampanyalara bakıldığında; sadece Kickstarter üzerinden bugüne kadar 583.223 projenin fonlamaya çıktığı, fonlamaya çıkan bu projelerden 234.158’nin başarı ile fonlandığı ve 6 milyar 510 milyon dolar fon toplandığı görülmektedir. Kickstarter üzerinden fonlamaya çıkan projelerin başarı oranı ise %40.36’dır (Kickstarter Stats, 2023). Türkiye’de en bilinen kitle fonlama platformu olan Fonbulucu platformunda ise şimdiye kadar 67 proje fonlamaya çıkmış, fonlamaya çıkan sadece 10 proje başarısız olmuş ve 242 milyon TL’lik fon toplanmıştır. Fonbulucu’ya 3.695 başvuru yapılırken, toplam fonlama talebi ise 2.602 milyon TL olarak gerçekleşmiştir (Fonbulucu, 2023). Sadece bu veri bile Türkiye için henüz emekleme aşamasında olan bu sistemin büyük bir

potansiyeli barındığını göstermesi açısından önemlidir. Türkiye’de kitle fonlama modelinin yasal altyapısının oluşturulması ile sistemin kullanımının giderek yaygınlaşacağı düşünülmektedir.

8. Sonuç ve Öneriler

Sosyal fayda içeren bir projenin ya da bir girişim fikrinin gerçekleştirilmesi için birçok kişiden küçük miktarlarda fon toplanması anlamına gelen kitle fonlama sistemi, dünyada giderek daha çok yaygınlaşmakta ve bilinirliği artmaktadır. 2008 küresel krizinin yarattığı ortam, sermayeye ulaşamayanların kitlelerden geleneksel finansman yöntemlerine göre daha düşük maliyetle, daha az prosedürle fon temin edebilmesi imkânını tanımıştır. Özellikle gelişmiş ülkelerde kitle fonlamanın işleyişi ile ilgili yasal altyapının kurulması ile kitle fonlama sisteminin kullanımı artmıştır.

Finansman yetersizliği sadece sosyal projeler veya ticari girişimler için değil; kalkınma planları, kentsel gelişme, kültürel mirasın korunması gibi daha geniş sosyoekonomik etkileri olan projelerin de hayata geçirilmesinde karşılaşılan bir sorundur. Bölgesel kalkınma projelerinde kitle fonlaması modelinin kullanımı tamamen olmasa bile kısmen projelerin finansman yetersizliğine çözüm olabilecektir. Ancak kitle fonlamayı sadece finansman temin eden bir araç olarak görmek modelin taşıdığı büyük potansiyelin eksik değerlendirilmesine neden olacaktır. Kitle fonlama sistemine dâhil olunmakla büyük bir ekosistemin içerisine girildiği gibi önemli bir dayanışma, işbirliği ve ortaklık fırsatının da kapısı aralanmaktadır. Ayrıca kitlelerin neyi, neden fonlayacakları ile ilgili fikir sahibi oldukları ve kalabalık bir kesimin bu plan ve projelerden kitle fonlaması ile haberdar olması sayesinde bu projelerin bilinirliği, sahiplenilmesi ve farklı yönlerden katkı sağlanması artacağından projelerin başarı şansı da artmış olacaktır.

Uluslararası literatürdeki çalışmalarda da görüldüğü üzere, kitle fonlaması sisteminin bölgesel kalkınmada önemi bilinmekte ve modelin kullanımı yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Kitle fonlama finansman modeli ile bölgesel kalkınmanın ve özellikle kırsal kalkınmanın sağlanması literatürdeki son çalışmalarda dikkat çekilen bir husustur. Ancak Türkiye’de kitle fonlamasının bağış ve bir girişime ortak olma dışında kullanım alanı henüz bulunmamaktadır. Özellikle iş ve gelir imkânlarının artırılması ve kırsala yönelik tersine göçün sağlanmasının kırsal kalkınma bakımından önemli olduğu bilinmekte ancak finansman sorunu nedeniyle yeterli çalışmalar yapılmamaktadır. Bu sebeple kitle fonlama sisteminin özellikle kalkınma açısından değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Türkiye’nin coğrafi bölgeleri arasında derin yaşam kalitesi farklılıkları bulunmaktadır. Bu kapsamda Türkiye’de bölgesel farkların azaltılmasında kitle fonlama finansman yönteminin mevcut araçlara ek bir araç olarak kullanılmasının bölgesel/yerel kalkınma projelerinin başarı şansını artıracığını söylemek mümkündür.

Bu çalışmanın kitle fonlama finansman modelinin Türkiye’de bölgesel kalkınmaya etkisine ilişkin yapılacak yeni çalışmalara ve bu kapsamda yürütülecek projelere yol göstermesi umulmaktadır.

Kaynaklar

- Açıkgöz, B. (2018, Mayıs). *Girişimciler için Bir Finansman Aracı Olarak Kitle Fonlaması*. III. Uluslararası Bozok Sempozyumu, Yozgat Bozok Üniversitesi.
- Açıkgöz, B., Ayanoglu, Y. ve Yanık, S. S. (2020). Muhasebe Bakış Açısından Bağış (Yardım) ve Ödüle Dayalı Kitlesele Fonlama, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 86, 57-78.
- Agrawal, A. Catalini, C., & Goldfarb, A. (2014). Some Simple Economics of Crowdfunding, *NBER/Innovation Policy and the Economy*, 14(1), 63-97.
- Akbaş, S. Y. (2019). *Girişimciler ve Yatırımcıları Buluşturan Alternatif Finansman Yöntemi: Kitlesele Fonlama*. (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Aksu, M. (2019, Kasım). *Yenilenebilir Enerji Yatırımlarının Finansmanında Kitlesele Fonlama Modeli: Türkiye ve Almanya Karşılaştırması*. ICOAEF VI International Conference on Applied Economics and Finance & Extended with Social Sciences, Balıkesir.
- Akyıldız, B., Metin-Camgöz, S. ve Atıcı, K. B. (2021). Kitlesele Fonlama Projelerinin Başarılarını Etkileyen Faktörler Üzerine Bir İnceleme, *Sosyoekonomi*, 29(50), 521-545.

- Allison, T. H., Blakley C. Davis, W. Webb, J., & C. Short, J. (2017). Persuasion in Crowdfunding: An Elaboration Likelihood Model of Crowdfunding Performance, *Journal of Business Venturing*, *32*(6), 707-725.
- Atsan, N. ve Oruç Erdoğan, E. (2015). Girişimciler İçin Alternatif bir Finansman Yöntemi: Kitlesel Fonlama Crowdfunding, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *10*(1), 297-320.
- Ayhan, F. ve Ertemsir, E. (2019). Girişimciler İçin Yeni Bir Finansman Yöntemi Olarak Kitlesel Fonlama, *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(2), 221-237.
- Bayram, K. ve Karaçam, Z. S. (2022). Kitlesel Fonlamanın Tarihsel Gelişimi ve İslami Finansta Başarılı Kitlesel Fonlama Platformları: ETHIS Örneği, *Karatay İslam İktisadi ve Finans Dergisi*, *1*(1), 57- 76.
- Belleflamme, P. Lambert, T., & Schwienbacher, A. (2014). Crowdfunding: Tapping The Right Crowd, *Journal of Buiness Venturing*, *29*, 585-609.
- Belleflamme, P., Nessrine, O., & Peitzc, M. (2015). The Economics of Crowdfunding Platforms, *Information Economics and Policy*, *33*, 11-28.
- Bernardino, S., Santos, J. F., & Ribeiro, J.C. (2016, May). *Financing Local Development Through Crowdfunding: An Empirical Analysis of Social Projects in Portugal*, 1st AMSR Congress and 23rd APDR Congres-Sustainability of Territories in the Context of Global Changes, Marrakech.
- Block, J. H., Colombo, M. G., Cumming, D. J., & Vismara, S. (2018). New Players in Entrepreneurial Finance and Why They are There, *Small Business Economics*, *50*(2), 239- 250.
- Bruton, G., Khavul, S., Siegel, D., & Wright, M. (2015). New Financial Alternatives in Seeding Entrepreneurship: Microfinance, Crowdfunding, and Peer-to-Peer Innovations, *Entrepreneurship Theory and Practice*, *39*(1), 9-26.
- Canbaz, M. F. ve Çonkar M. K. (2018). Girişimcilere Faizle Borçlanmaya Alternatif İslami Bir Yöntem: Kitle Fonlaması, *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, *10*(18), 37-55.
- Carè, S., Trotta, A., Carè, R. & Rizzello, A. (2018). "Crowdfunding for the development of smart cities", *Business Horizons*, Elsevier, vol. 61(4), 501-509.
- Cihangir, Ç. K. (2018, Ekim). *Finansal Piyasalar İçin Bir Yenilik Türkiye İçin Bir Fırsat: Kitlesel Fonlama*, 5th International Congress on Accounting and Finance Research, İzmir Demokrasi Üniversitesi, İzmir.
- Çonkar, M. K. ve Canbaz, M. F. (2018). Kitle Fonlaması Finansman Yöntemi: Türkiye’de Sistemin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler, *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *5*(2), 119-132.
- Danışman, Y. E. (2022). *Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Finansmanında Kitle Fonlaması Modeli: Türk Kobilerine Yönelik Bir Öneri*. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Daştan, İ. ve Gürler, C. (2018). Online Finansman Yöntemi Olarak Kitlesel Fonlama: Planlanmış Davranış Teorisinin Analizi, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(17), 169- 186.
- De Buysere, K., Gajda, O., Kleverlaan, R., & Marom, D. (2012). A Framework for European Crowdfunding, *Resource Document, European Crowdfunding Network*. Retrieved from: http://eurocrowd.org/2012/10/29/european_crowdfunding_framework/
- Dejean, S. (2020). The Role of Distance and Social Networks in the Geography of Crowdfunding: Evidence from France, *Regional Studies*, *54*(3), 329-339
- Đekić, M., & Ravić, N. (2021, December). *Investment Potential of Crowdfunding in the Development of Projects and Entrepreneurial Ventures*, 7th International Scientific Conference Determinants of Regional Development.

- Demirel, S. (2022, Nisan). *Dijital Paylaşımçı Yatırım Anlayışı: Kitle Fonlama*, 6th International Congress of Eurasian Social Sciences, Muğla.
- Ergen, M., Lau, J. ve Bilginoglu, K. (2013). *Dağıtık Girişimci Sermayesi: Kitle-Fonlaması*, 3. Sanayi Şurası, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- Fettahoğlu, S. ve Khusayan, S. (2017). Yeni Finansman Olanığı: Kitle Fonlama New Financial Technique: Crowd Funding, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(4).
- Filimonova, N. G. Ozerova, M. G. Ermakova, I. N., & Miheeva, N.B. (2019). *Crowdfunding As the Way of Projects Financing in Agribusiness*, IOP Conference Series: Earth and Environmental Science.
- Fonbulucu, (2023, Şubat 16). Erişim adresi: <https://invest.fonbulucu.com/>
- Forbes, (2023, Şubat 14). Erişim adresi: <https://www.forbes.com/sites/forbesagencycouncil/2021/12/20/the-meteoritic-rise-of-equity-crowdfunding/?sh=7ef5853e4d41>
- Freitas De, J. C. C., & Amado, M. (2013). *Crowdfunding in Urban Planning: Opportunities and Obstacles*, RC-43 Housing Market, Amsterdam.
- Freedman, D., & Nutting, M. R. (2015). A Brief History of Crowdfunding Including Rewards, Donation, Debt, and Equity Platforms in the USA, Erişim adresi: <http://www.freedman-chicago.com/ec4i/History-of-Crowdfunding.pdf>
- Fundable, (2022, Eylül 10). Erişim adresi: www.fundable.com.
- Gelfond, S.H., & Foti, A.D. (2012). US\$500 and a Click: Investing the "Crowdfunding Way", *Journal of Investment Compliance*, 13(4), 9-13.
- Gerber, E. M. & Hui, J. (2013). Crowdfunding: Motivations and Deterrents for Participation, *ACM Trans, Comput.-Hum. Interact*, 20(6).
- Giudici, G., Nava, R., Lamastra, C. R., & Verecondo, C. (2012). Crowdfunding: The New Frontier for Financing Entrepreneurialship? Retrived from <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2157429>.
- Hemer, J. (2011). A Snapshot on Microfunding, Working Papers Firms and Region, No. R2/2011.
- Hong, S., & Ryu, J. (2019). Crowdfunding Public Projects: Collaborative Governance for Achieving Citizen Co-funding of Public Goods, *Government Information Quarterly*, 36(1), 145-153.
- InfoDev (2013). Crowdfunding's Potential for the Developing World, *Finance and Private Sector Development Department*, World Bank, Washington.
- İşiner, N. (2021). *Sermaye Piyasası Hukukunda Paya Dayalı Kitle Fonlaması*. (Yüksek Lisans Tezi). Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- İşler, S. T. (2014). Modern Finansmanda Yeni Bir Dönem: Kitleli Fonlama-Crowdfunding, *Gösterge, Sonbahar*, 51-65.
- İzmirli Ata, F. (2018). Yeni Nesil Finansman Yöntemi Olarak Kitle Fonlama: Türkiye Potansiyeli, *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 273-295.
- Jelin'ci'c, D. A., & Sveb. M. (2021). Financial Sustainability of Cultural Heritage: a Review of Crowdfunding in Europe, *Journal of Risk and Financial Management*, 14(101).
- Karaarslan, M. ve Altuntaş, B. (2015). *Sosyal Pazarlamanın Yeni Aracı: Kitle Fonlaması*, 20. Ulusal Pazarlama Kongresi, Eskişehir.
- Kayhan, S. (2017). Fongogo: A Case Study on the Usability of the Local Crowdfunding and Fundraising Websites in Turkey, *Humanitas*, 5(9), 95-105.
- Kılınç, M., Aydın, C. ve Tarhan, C. (2022). Türkiye'de Sosyal ve Dijital Girişimcilik: Veri kazıma Teknikleriyle Kitle Fonlaması Platformlarının İçerik Analizi, *Acta Infologica*, 6(1), 83-97.

- Kıratoğlu, E. ve Dinçel, İ.Y. (2021). Türkiye’de İç Göç Olgusunun Todaro Paradoksu Çerçevesinde Analizi: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı, *İstanbul İktisat Dergisi*, 71(2), 527-548.
- Kickstarter Stats, (2023, Şubat 16). *Kickstarter*, Erişim adresi: <https://www.kickstarter.com/help/stats>
- Kirby, E., & Worner, S. (2014). Crowd-funding: An Infant Industry Growing Fast, *Staff Working Paper of the IOSCO Research Department*. Retrived from <https://www.iosco.org/research/pdf/swp/Crowd-funding-An-Infant-Industry-Growing-Fast.pdf>.
- Korkmaz, Ö. (2020). *Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Paya Dayalı Kitle Fonlaması*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, İstanbul.
- Kuran, İ. (2022). Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Politikaları: Tarihsel Gelişim ve Kalkınma Ajansları. Fetullah Akın ve Hasan Çebi Bal (Ed.), *Dünya ve Türkiye Ekonomisi Üzerine Seçme Yazılar* içinde (s.245-268). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Livberber, T. (2020). Toplumsal Bir Etkileşim Alanı: Kitlese Fonlama, *International Journal of Social and Humanities Sciences*, 4(1), 115-128.
- Matsuda, T. (2021). “Research on New Regional Creation Business Model Utilizing Social Network and Crowdfunding”, *Int. J. Appl. Inf. Manag.*, vol. 2, no. 1, 1–12.
- Meyskens, M., & Bird, L. (2015). Crowdfunding and Value Creation, *Entrepreneurship Research Journal*, 5(2), 155–166.
- Mitra, D. (2012). The Role of Crowdfunding in Entrepreneurial Finance, *Delhi Business Review*, 13(2), 67-72.
- Mollick, E. (2014). The Dynamics of Crowdfunding: An Exploratory Study, *Journal of Buiness Venturing*, 29, 1-16.
- Mollick, E., & Kuppuswamy, V. (2014). After the Campaign: Outcomes of Crowdfunding, UNC Kenan-Flagler Research Paper No: 2376997
- Mumcu, A. Y. ve Ataman, G. (2021a). Girişim Fonlamasında Sosyal Sermayenin Çevrimiçi Rolü: Kitlese Fonlama Üzerine Bir Araştırma, *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 359-372.
- Mumcu, A. Y., ve Ataman, G. (2021b). Girişimcilikte Fonlama Sorununa Yeni Bir Çözüm Önerisi: Kitlese Fonlamanın Olumlu ve Olumsuz Yönleri Üzerine Bir İnceleme, *Journal of Research in Business*, 6(1), 164-176.
- Müllerleile, T., Joenssen, D. W., & Müllerleile, A. (2014, June). *Crisis, Co-Financing, and Crowdfunding: Igniting Regional Development*, 7th International Conference For Entrepreneurship Innovation and Regional Development, Cyprus.
- Nordin, N., Faizah, İ., & Zaemah, Z. (2017). Crowdfunding: A Promising Alternative to Turn Dreams Into Reality, *e-Academia Journal*, 6(2), 106-112.
- Odorovic, A. Mertz, A. Kessler, B., Karim K., Wenzlaff, K., Novelle, L. A., & Kleverlaan, R. (2021). Unlocking The Crowdfunding Potential for The European Structural and Investment Funds, *European Commission*.
- Orçun, Ç. ve Sezgin, O. B. (2019). *Ödül Temelli Kitle Fonlama Projesi için Kritik Başarı Faktörleri*, 19. Uluslararası İşletmecilik Kongresi, Kayseri.
- Özer, Ş. (2022). *6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununa Göre Kitle Fonlaması*. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pierrakis, Y., & Collins, L (2016). Banking On Each Other: Peer-To-Peer Lending To Business: Evidence From Funding Circle, Nesta, 1-42.
- Sakarya, Ş. ve Bezirgan, E. (2018). Kitlese Fonlama Platformları: Türkiye ve Yurtdışı Karşılaştırması, *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 18-33.

- Sedlitzky, R., & Franz, Y. (2019). 'What if We All Chip in?' Civic Crowdfunding as Alternative Financing for Urban Development Projects, *Built Environment*, 45(1), 26-44.
- Sermaye Piyasası Kurulu, (2022, Ekim 13). Erişim adresi: <https://www.spk.gov.tr/Duyuru/Dosya/20191003/0>
- Sezgin, O.B. ve Orçun, Ç. (2020). Türk Girişimcilerin Perspektifinden Girişimciliğin Finansmanında Kitle Fonlaması: Kickstarter Örneği, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 476 – 505.
- Şahap, F. (2020). *Girişimcilik Temelinde Alternatif Bir Finansman Modeli Olan Kitle Fonlaması ve Türkiye'deki Yatırımcılarına Yönelik Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahinoğlu, E. (2019). *Kitlesel Fonlamada Başarı Faktörleri: Türkiye'de Ödül Bazlı Kitlesel Fonlama Projelerinin Durumu*. (Yüksek Lisans Tezi). Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırklareli.
- Şen, C. (2022). *Hukuki Yönleri ile Paya Dayalı Kitle Fonlaması*. (Yüksek Lisans Tezi). Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şen, H., Saruç, N.T. ve Keskin, A., (2011)., *Kalkınma Ekonomisi: Seçme Konular*, Sami Taban ve Muhsin Kar (Ed.), *Kalkınmanın Finansmanı* içinde (s.227-270). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Ta Lu, C., Xie, S., Kong, X., & S. Yu, P.(2014, February). *Inferring the Impacts of Social Media on Crowdfunding*, The 7th International Conference on Web Search and Data Mining, New York.
- Temelkov, Z., & Gule, G. (2019). Role of Crowdfunding Platforms in Rural Tourism Development, *SocioBrains*, Issue 56, 73-79.
- Tzomakas, C., & Tsirakis, N. (2021). Regional Development Fund of the Region of Western Greece, Crowdfunding as a Method to Help the Public Sector Promote Innovation. Vlassis Missos & Pródromos Prodromídis (Eds.), *Special Issues on Regional Entrepreneurship & Innovation Planning: Perspectives* (pp.209-220), Centre of Planning and Economic Research.
- Ünsal, S. (2017). *Kitlesel Fonlama: İş Yapma Yöntemini Değiştirecek Yeni Sistem*, İstanbul: Ceres Yayınevi.
- Vural, A. ve Doğan, D.U. (2019). Girişimcilik Finansmanında Yeni Bir Model: Kitle Fonlaması, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 88-100.
- Yu, S., & Fleming, L. (2021). Regional Crowdfunding and High Tech Entrepreneurship, *Research Policy*, 51(9), 1-18
- Yücel, N. (2021). *Kitle Fonlaması ile Kobi Finansmanı*, (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Zengin, S., Yüksel, S. ve Kartal, M. T. (2017). Kitle Fonlaması Sisteminin Türkiye'ye Faydaları, *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 22-32.

Research Article

Kitle Fonlamının Bölgesel Kalkınma Sürecinde Kullanımı

Use of Crowdfunding in the Regional Development Process

İhsan KURAN

Dr., Harran Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi

İktisat Bölümü

ihsankuran@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-7775-6226>

Extensive Summary

Crowdfunding is a financing system where entrepreneurs who have an idea or project waiting to be implemented but cannot find financing can access the capital they need to implement their projects over the internet (İşler, 2014). The crowdfunding system, which means collecting small amounts of funds from many people for the realization of a socially beneficial project or an enterprise idea, is becoming more and more widespread and its awareness is increasing.

The crowdfunding model has started to be preferred by entrepreneurs due to the lack of access to finance in developed countries such as the USA, England, and the Netherlands since the 2008 global crisis when it became too difficult to obtain traditional financing for both cultural and commercial ventures. Crowdfunding has created a new opportunity for these entrepreneurs, who have difficulty obtaining financing, to achieve success in a short time with promising innovative products and services (İşler, 2014; Block et al., 2018; Bruton et al., 2015). Especially in developed countries, the use of the crowdfunding system has increased with the establishment of the legal infrastructure related to the functioning of this model. This new tool, which has become widespread in developed countries, has started to be used in developing countries over time.

When the crowdfunding literature is examined, it is seen that there are four different funding models based on donation, reward, lending, and equity (Belleflamme et al. 2014; Block et al., 2018; Kirby & Worner; Mollick, 2014). However, there is flexibility in the application of these models. For example, some platforms can launch hybrid campaigns that feature the features of more than one model, in which part of the project is funded by loan and the other part is pre-sale (De Buyesere et al., 2012).

The most important problem encountered in the implementation phase after the preparation of regional development plans is the lack of financing (Kuran, 2022). No matter how well-designed development plans are designed, the inability to access adequate financing or obtain cost-effective financing constitutes a major obstacle to the success of these plans.

Although there is a large international literature on crowdfunding, it is seen that the literature on the use of this funding model in the regional development process is limited. In the regional development process, the local stakeholders will be more intensely involved in the development process, and the sense of responsibility of the residents will be increased by embracing these projects. It is also seen from the studies in the international literature that the participation of local stakeholders in the projects through funding and attracting their interest, thus increasing the chance of success of development projects, will be beneficial for the widespread use of the crowdfunding system.

Müllereile and Joensen (2014), Bernardino et al. (2016), Carè et al., (2018). Filimonova et al. (2019), Sedlitzky & Franz (2019), Temelkov & Gule (2019), Yu & Fleming (2021), Tzomakas & Tsirakis

(2021), Jelinčić & Šveb (2021), Odorovic et al. (2021), Matsuda (2022) conducted studies on the use of the crowdfunding method in the regional/local development process such as social projects, agriculture, rural tourism, cultural heritage projects, small and medium-sized urban development projects. The use of crowdfunding as a new policy tool for socioeconomic development is increasing.

Crowdfunding, a newly emerging tool, can be integrated into almost every sector of economic activity (Freitas & Amado, 2013), and it can also be used as a financial model in which citizens finance projects to provide community service in cooperation with the government and local authorities (Sedlitzky & Franz, 2019). ; Carè et al., 2018). Hong and Ryu (2019) stated that public participation in crowdfunding provides a kind of accreditation that confirms the purpose of a project to achieve public goals rather than private ones, and improves confidence by reducing information asymmetry; thus, it determined that projects with government participation achieved a higher success rate and provided more funding than projects without government participation.

Yu & Fleming (2021) suggest that regions can benefit from increased awareness of crowdfunding, and that information about crowdfunding in schools and other educational institutions. Yu and Fleming (2021) studies in this direction may contribute to the increase of social and human capital in economically disadvantaged regions.

Despite the importance and popularity of crowdfunding, this method of funding does not receive enough attention in daily life and academia (Đekić & Ravić, 2021). As can be seen from international practices, crowdfunding is used in tourism, cultural heritage, agriculture, urban planning, etc. It is possible to use it as an important policy tool in the socio-cultural and socio-economic development of the regions.

Considering the studies conducted in Turkey on crowdfunding; Ergen et al. (2013), Atsan & Oruç Erdogan (2015), Karaaslan & Altuntaş (2015), Fettahoğlu & Khusayan (2017), Zengin et al. (2017), Cihangir (2018), Açıkgöz (2018), İzmirli Ata (2018), Ayhan & Ertemsir (2019), Korkmaz (2020), Yücel (2021), Danışman (2022), Demirel (2022), Özer (2022) and Şen (2022), it is seen that they carried out studies that introduced the crowdfunding system and gave basic information about the model.

Increasing awareness of crowdfunding will be a driving force in the realization of ideas that have financial or social benefits or in the development of existing projects due to obstacles such as access to finance, distance from the market, and lack of human capital. Considering the lack of access to finance for early-stage initiatives and projects even in developed regions, the fact that those in underdeveloped regions receive funding from other regions and countries without facing geographical barriers may serve as a new and powerful regional policy tool in the development of these regions.

Inadequate financing is a problem not only for social projects or commercial ventures but also for the implementation of projects with broader socio-economic impacts such as development plans, urban development, and the protection of cultural heritage. Even if not completely, the use of the crowdfunding model in regional development projects can be a solution to partial financing inadequacy. In addition, the chance of success of the projects will increase as the awareness and ownership of the projects will increase thanks to this system, where the masses have an idea about which product/service they will fund and why.

Considering the roles that the crowdfunding mechanism can play in regional/local development, it is thought that the social and commercial projects to be based on this model together with the stakeholders will contribute positively to the regional/local development process.

In this study, in which the benefits of using crowdfunding in the regional development process are revealed through a literature study, it is concluded that the use of the crowdfunding system will have significant effects in Turkey, where regional imbalances are experienced intensely. This study aims to reveal the contributions of the use of crowdfunding systems as an alternative financing source in regional development policies to the regional development process.

As can be seen from the literature review, while the studies on crowdfunding and regional/local development abroad are extremely limited, the role of this model as a catalyst in the regional/local development process in Turkey has not been realized yet, no studies have been conducted on this subject. As can be seen from the studies in the international literature, the importance of the crowdfunding system in regional development is known and the use of the model is being tried to be widespread.

However, there is no use of crowdfunding in Turkey other than donations and partnerships in an initiative. As a result of the study, it was concluded that the use of a crowdfunding system in reducing regional imbalances in Turkey will have significant effects on regional inequalities. It is hoped that this study will guide the new studies to be conducted on the impact of crowdfunding on regional development in Turkey or the projects to be carried out within this scope.